

Amerikaanse nerts

Neovison vison

De uit Noord-Amerika geïmporteerde Amerikaanse nerts is een middelgrote marterachtige met een kop-romplengte tot 45 cm en een lichaamsgewicht tot 1850 g. Hij heeft een dichte, diep chocoladebruine vacht en meestal een witte kin. De relatief dikke laag onderhuids vet is een aanpassing aan de semiaquatische levenswijze. De dieren zijn nachtactief en solitair. Vrouwtjes hebben jaarlijks een worp van 4-6 jongen (STUBBE 1993). De soort wordt sinds de jaren 1920 in Europa gefokt voor de pelsindustrie. Er werden in Nederland in 2014 iets meer dan een miljoen moederdieren gehouden (CBS 2015).

Leefomgeving

De Amerikaanse nerts leeft in en bij water en bewoont een breed spectrum aan biotopen. Hij gebruikt hollen en gangen van onder andere bruine rat en muskusrat of maakt gebruik van andere holten. Ook graaft hij wel zelf hollen onder boomwortels of maakt een nest van riet. Geschikte habitats nabij menselijke bewoning worden niet geschuwd (ZSCHILLE 2006).

Voedsel

In het oorspronkelijke verspreidingsgebied bestaat het voedsel vooral uit muskusrat. In Europa leeft de Amerikaanse nerts ook van (in volgorde van belangrijkheid) vis, vogels, eieren, kleine zoogdieren (vooral muizen), kreeften en krabben (DEKKER & HOFMEESTER 2014, STUBBE 1993).

Areaal

Het oorspronkelijke verspreidingsgebied is de gematigde klimaatzone van Canada en de Verenigde Staten (niet op kaart). Ontsnapte en losgelaten exemplaren komen in heel

Europa voor en hebben in een aantal landen duurzame populaties gevormd, met uitzondering van Nederland, Slovenië en Zwitserland (BONESI & PALAZON 2007).

Voorkomen in Nederland

Historische gegevens tot 1946

Amerikaanse nertsen worden sinds 1929 in Nederland gehouden voor de productie van pelzen (BOUMAN 1979), maar er werden geen dieren in de vrije natuur waargenomen.

Periode 1946-1969

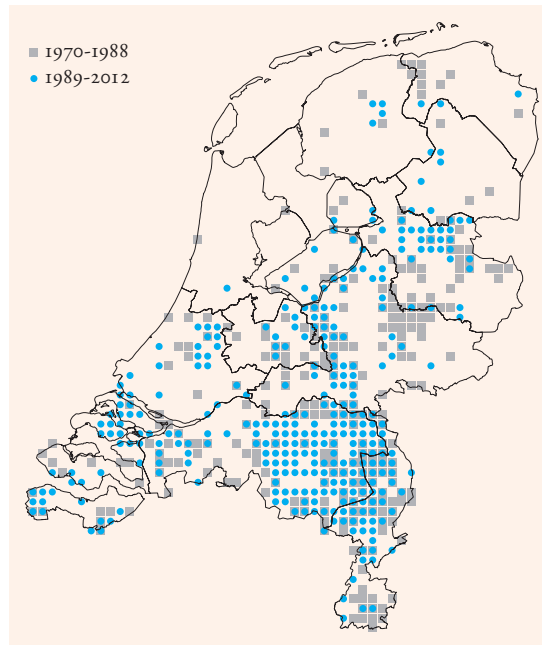
In 1957 werden in Nederland voor het eerst Amerikaanse nertsen in het wild waargenomen (KOENDERS 1958, VAN WIJNGAARDEN & DE VRIES 1957). Hoewel er aanwijzingen zijn dat het aantal vangsten van Amerikaanse nertsen door muskusrattenvangers aan het eind van de jaren 1960 vooral in Brabant flink begon te stijgen (VAN WIJNGAARDEN ET AL. 1971), vermeldde Litjens (1980) voor 1971 slechts één vangst.

Periode 1970-1988

In deze periode nam het aantal meldingen van Amerikaanse nertsen toe, wat mede verband hield met het toenemende aantal muskusrattenvangers: van 10 in 1970 tot

◀ Amerikaanse nerts.
Foto: Carel van der Sanden.
American mink.

267 in 1988. Centrale registratie van bijvangsten gebeurt in Noord-Brabant echter pas sinds 1989 (PERMANENT COLLEGE VAN OVERLEG MUSKUSRATTENBESTRIJDING 1990). Dat de Amerikaanse nerts nog weinig werd gemeld uit de noordelijke provincies kan enerzijds verklaard worden uit het feit dat daar weinig pelsdierkwekerijen waren gevestigd (HOEVE & WIJLAARS 1992B), anderzijds doordat Friesland en Noord-Holland laat door de muskratt zijn gekoloniseerd en vangactiviteiten daarna pas op gang zijn gekomen. In 1979 werden voor het eerst in Nederland nestjongen in het wild waargenomen (LITJENS 1980).

Periode 1989-2012

De Amerikaanse nerts wordt in deze periode nog steeds weinig in de noordelijke provincies waargenomen, in Noord-Holland zelfs sporadisch. De meeste waarnemingen komen uit het midden en noorden van Limburg en het oosten en midden van Noord-Brabant, regio's waar ook veel dieren worden gehouden. Veel waarnemingen komen van muskrattenbestrijders; in de tweede helft van de jaren 1990 worden door hen jaarlijks rond de 135 Amerikaanse nertsen als bijvangst gemeld. Het is opvallend dat er nog steeds maar weinig waarnemingen uit Friesland

komen, terwijl hier wel nertsenfokkerijen gevestigd zijn (CBS 2013E).

Er zijn in deze periode aanwijzingen van voortplanting in het wild: zo zijn af en toe zogende vrouwtjes gevangen. Berichten over vondsten van nesten kunnen echter niet worden gevalideerd. Een isotoopanalyse van 16 in het wild gevangen nertsen geeft bij slechts één dier aanwijzing voor een lang verblijf, of zelfs geboorte, in het wild (DEKKER & HOFMEESTER 2014).

Veranderingen en oorzaken

Het lijkt erop dat het voorkomen van Amerikaanse nertsen in het vrije veld in stand blijft door het steeds weer ontsnappen van dieren uit nertsenfokkerijen. De overlevingskans in het veld is echter gering, vooral door de permanente muskrattbestrijding. Als nertsenfokkerij in Nederland wordt gestopt en de muskrattenbestrijding onveranderd blijft, zal het aantal meldingen van vrijlevende Amerikaanse nertsen sterk afnemen (DEKKER & HOFMEESTER 2014).

Bedreigingen en bescherming

De Amerikaanse nerts is een exoot waarvan de stand beperkt mag worden, conform artikel 67.1 van de Flora- en faunawet, indien de betreffende provincie dit verordeneert. Er wordt tot nu toe echter niet gericht bestreden. Wel is de soort regelmatig 'gewenste' bijvangst bij muskratt- en beverratbestrijding. In 2012-2014 zijn respectievelijk 120, 122 en 48 Amerikaanse nertsen gevangen (UNIE VAN WATERSCHAPPEN 2013, 2014, 2015).

Jasja J.A. Dekker

SUMMARY

American mink *Neovison vison*

The American mink is native to North America. In the Netherlands, it is found mostly in the south-east, and particularly in Limburg and the eastern part of Noord-Brabant. In the north, reports have been few. The species inhabits a variety of habitats in and around water. American minks are often captured during muskrat control operations. Minks that escape from fur farms help to maintain the species' stocks. Mink population numbers are expected to decline if fur farming were to be banned and if muskrat control efforts continue.